

Väljaandja:	Haridus- ja teadusminister
Akti liik:	määrus
Teksti liik:	algtekst-terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	10.03.2008
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	31.12.2016
Avaldamismärge:	RTL 2008, 20, 285

Helindaja eriala riiklik õppekava

Vastu võetud 27.02.2008 nr 16

Määrus kehtestatakse «[Kutseõppeasutuse seaduse](#)» § 11 lõike 2 alusel.

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Määruse ülesanne

(1) Helindaja eriala riiklik õppekava (edaspidi *riiklik õppekava*), mis kuulub ISCED 97 liigituse alusel audivisuaalne ja muu meedia õppekavarühma, määrab kindlaks kutseõppe eesmärgid ja ülesanded, eriala õppekava kutseõppe mahu ja kohustusliku sisu ning õpingute alustamise ja lõpetamise nõuded.

(2) Riiklik õppekava kehtestab helindaja (inglise keeles *Audio Recordist*) eriala kohustusliku kutseõppe sisu.

§ 2. Kutseõppe eesmärgid ja ülesanded

(1) Riikliku õppekavaga kehtestatud kutseõppe eesmärgiks on võimaldada õppijal omandada teadmised, oskused ja hoiakud tööks helindajana ning luua eeldused õpingute jätkamiseks ja elukestvaks õppeks.

(2) Riikliku õppekavaga kehtestatud kutseõppe ülesandeks on ette valmistada selline töötaja, kes:

- 1) väärtustab oma kutseala ning arendab oma kutseoskusi;
- 2) oskab planeerida, teostada, hinnata ja arendada oma tööd;
- 3) järgib kutseetika ja konfidentsiaalsuse nõudeid;
- 4) oskab iseseisvalt ja koostöös helirežissööriga rakendada oma erialaseid teadmisi ning oskusi erinevates töösituatsioonides;
- 5) on orienteeritud kvaliteetsete õpi- ja töötulemuste saavutamisele;
- 6) vastutab enda ja kaastöötajate turvalisuse eest, tuleb toime ohuolukordades;
- 7) töötab tervist ja keskkonda säästes;
- 8) oskab teha eetilisi ja seadustest lähtuvaid valikuid;
- 9) oskab suhelda, informatsiooni hankida ja analüüsida;
- 10) omab valmisolekut meeskonnatööks.

§ 3. Nõuded õpingute alustamiseks ja lõpetamiseks

(1) Helindaja eriala õppekava alusel võib asuda õppima isik, kellel on omandatud vähemalt põhiharidus.

(2) Õpingud loetakse lõpetatuks, kui on saavutatud õppekavas esitatud õpitulemused, sooritatud positiivse tulemusega eriala lõpueksam. Lõpueksami kirjeldus on esitatud lisas 3.

2. peatükk KUTSEÕPPE KOHUSTUSLIK SISU JA MAHT

§ 4. Kutseõppe sisu

(1) Kutseõppe sisu on määratud Helindaja III kutsestandardis esitatud kutseoskusnõuetega.

(2) Moodulite numbrid, nimetused, mahud ja lühikirjeldused on esitatud määruse lisas 1.

(3) Helindaja eriala õppekava kohustuslikud üldõpingute moodulid on 1–6 ja põhiõpingute moodulid on 7–14.

§ 5. Kutseõppe maht

(1) Helindaja eriala õppekava kutseõppe maht on 120 õppenädalat, sellest praktikat vähemalt 30 õppenädalat. Valikõpingute maht on 17 õppenädalat.

(2) Praktika lühikirjeldus on esitatud määruse lisas 2.

3. peatükk RAKENDUSSÄTTED

§ 6. Kooli õppekava koostamine

(1) Kool koostab riikliku õppekava alusel õppekava õpetatava eriala ja kutseõppeliigi jaoks, võttes aluseks riiklikus õppekavas esitatud kohustuslikud üld- ja põhiõpingute moodulid ning lisades valikõpingute moodulid.

(2) Kooli õppekava alusel võib kool koostada õppekava erialaste osaoskuste omandamiseks. Õppekava nimetusena säilib aluseks oleva õppekava nimetus, mida täpsustatakse sulgudes kitsama eriala või osaoskuse nimetusega. Sulgudes paiknev täpsustav nimetus ei tohi olla eksitav ning peab üheselt iseloomustama õppekava sisu.

(3) Erivajadusega õppijale koostatakse vajadusel kooli õppekavast lähtuv individuaalne õppekava.

§ 7. Kooli õppekavade määrusega vastavusse viimine

Kooli õppekavad viiakse määrusega vastavusse kuue kuu jooksul pärast määruse jõustumist ja rakendatakse järgnevast õppeaastast sisseastunutele.

Minister Tõnis LUKAS

Kantsler Sirje JÕGISTE

Lisa 1

KINNITATUD

haridus- ja teadusministri 27. veebruari 2008. a määrusega nr 16

MOODULITE NUMBRID, NIMETUSED, MAHUD JA LÜHIKIRJELDUSED

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Maht õppenädalates
1.	Arvutikasutus ja noodigraafika programmid	1
Käsitletavad teemad: Arvutikasutuse alused. Noodigraafikaprogrammid. Õpetusega taotletakse, et õppija teab ja tunneb arvutikasutuse põhialuseid, noodigraafika programme ning oskab rakendada failihaldus- ja tekstitöötlusprogramme, kasutada Internetti, saata ja vastu võtta e-kirju koos manustega, sisestada noote arvutiklaviatuuri või MIDI-süntesaatori abil, praktiliselt kasutada noteerimisprogramme, salvestada arvutisse heli MIDI-formaadis ja seda töödelda, kokku ühendada helifaile.		
2.	Ettevõtluse alused	1
Käsitletavad teemad: Majanduse põhiküsimused. Ettevõtluse põhimõisted. Ettevõtte loomise etapid ja tegutsemise põhikomponendid. Ettevõtjana töötamise põhireeglid. Õpetusega taotletakse, et õppija teab ja tunneb ühiskonnas toimuvaid majandusprotsesse, turumajanduse komponente, ettevõtlusse lülitumise ja seal tegutsemise põhialuseid, ettevõtjana tegutsemise põhireegleid ning oskab praktiliselt koostada lihtsamat äriplaani ja tegutseda ettevõtjana.		
3.	Kutse-eeetika	1
Käsitletavad teemad: Eetika ja esteetika. Töö ja kutse-eeetika. Loomepsühholoogia alused. Muusiku kui interpreedi erialase tegevuse eetika. Õpetusega taotletakse, et õppija teab ja tunneb eetika ja esteetika olemust ja arengut, mõisteid, seoseid, põhjanevaid ühiskondlik-moraalseid norme, väärtushinnanguid ja nende mõju kultuuris, töösuhete eetikat, viisaka käitumise ja läbirääkimiste reegleid, loomeprotsessi mõju professionaalsel ja isiksuslikul tasandil ning oskab diskuteerida eetiliste dilemmade üle ühiskonnas ja tööelus, suhelda korrektselt ja viisakalt, pidada läbirääkimisi, valida ja vastu võtta õigeid eetilisi otsuseid erinevates olukordades, järgida oma tööelus argiesteetika ja kutse-eeetika norme ja etiketti, arvestada ja toime tulla loomeprotsessist tingitud pingetega.		
4.	Suhtlemise alused	1
Käsitletavad teemad: Suhtlemispsühholoogia alused. Mina kui indiviid. Mina kui meeskonna liige, suhted. Mina kui oma karjääri planeerija ja motiveeritud professionaal.		

Õpetusega taotletakse, et õppija teab ja tunneb suhtlemise ja kriitilises olukorras abi, sh eneseabi andmise ning kriitikale reageerimise põhitõdesid, oma tugevusi ja nõrkusi, grupiliikmete tegutsemismotiivide olulisust ning oskab end häälestada mitmesugusteks suhtlemissituatsioonideks, positiivse mõtlemise väärtust, iseenda väärtust ning oskab õigeaegselt näha ja väärtustada oma grupikuuluvust, usalduse väärtust iseenda ning kaasinimeste suhtes ning oskab ära tunda stressi ja depressiooni, nende tekkimise põhjuseid, end juhtida ja «taastoota», mõista ja aktsepteerida inimeste erinevusi, neid suhtlemisel arvestada, luua usalduslikke suhteid, hinnata oma võimeid ja kalduvusi tuleviku planeerimisel, tajuda konflikte, analüüsida nende põhjusi ja otsida lahendusi, suhelda muuta paindlikumaks suhtlemist eakaaslaste ja täiskasvanutega.

5.	Töökeskkonna ohutuse alused	1
-----------	------------------------------------	----------

Käsitletavad teemad: Töetervishoid ja tööohutus. Esmaabi. Keskkond ja säästev areng. Jäätmekäitlus.

Õpetusega taotletakse, et õppija teab ja tunneb üldnõudeid oma töökeskkonnale ja töökohale, oma töökoha võimalikke ohutegureid ja ohutusjuhendeid, regulaarse tervisekontrolli tähtsust ja tööandja kohustusi selles vallas, võimalikke kutsehaigusi oma erialal, põhilisi esmaabivõtteid, üldisi keskkonna- ja säästva arengu põhimõtteid, jäätmete liigitust ja ohtlikke jäätmeid ning oskab käituda turvaliselt ohuolukorras, kasutada esmaabivõtteid erinevate õnnetusjuhtumite korral, siduda haavu, sulgeda verejooksu, toetada traumeeritud kehaosi, ennetada ja vältida võimalikke keskkonnareostusi oma töökohal ja olmes.

6.	Asjaajamise ja õiguse alused	1
-----------	-------------------------------------	----------

Käsitletavad teemad: Asjaajamine. Tööõigus. Autorikaitse.

Õpetusega taotletakse, et õppija teab ja tunneb erinevate isiklike ja ametlike kirjade koostamise ja vormistamise nõudeid, peamisi töösuhteid reguleerivaid õigusakte, töölepingus sätestatud poolte õigusi ja kohustusi, töölepingu sõlmimise, muutmise ja lõpetamise aluseid, palga ja puhkuse arvestamise aluseid, töö- ja puhkeaja korraldust ja arvestamise aluseid, tööttingimuste kollektiivse kujundamise aluseid, töösuhte pinnalt tekkinud vaidluste lahendamise võimalusi, peamisi autorikaitset reguleerivaid õigusakte.

7.	Helindus	16
-----------	-----------------	-----------

Käsitletavad teemad: Helinduse põhialused. Helitehnoloogia alused. Helirežii alused. Teatrihelinduse alused ja iseärasused. Filmi- ja videohelindamise alused. Multimeedia helindamise alused. Helinduse ajalugu.

Mooduli läbimisega taotletakse, et õppija teab ja tunneb helinduse põhialuseid, võõrkeelset terminoloogiat ja kasutab seda oma kutsetöös, helitehnoloogia aluseid, enamlevinud helindamisaparatuuri ning -tarkvara, heli muundamise/konverteerimise võimalusi, erinevaid helisalvestuse/ringhäälingu standardeid, teatrihelinduse põhimõtteid ja spetsiifikat, helisignaali enamlevinud ühendusmooduseid ja standardeid, stuudiotöö võimalusi ja elava esituse (*live*) helindamise eripära ning orienteerub olemasolevates võimalustes, filmi ja video helindamise eripära, kaasaskantavat helisalvestusaparatuuri, multimeedia mitmesuguseid väljendusvahendeid, nende iseärasusi, videoprojektsiooni ja ruumide helindamise (*PA*) seadmete komplekse, helindamise ajaloolist arengut ning oskab komplekteerida stuudio ja *live*-helindamise aparatuuri ning helindada, helindada filmi ja videot, valida ja kasutada aparatuuri vastavalt helindamiskeskonnale, kasutada kaasaskantavat helisalvestusaparatuuri, helindada paneeldiskussioone ja sünkroontõlkeid.

8.	Arvutiheli töötlus ja rakendusprogrammid	8
-----------	---	----------

Käsitletavad teemad: Arvutipõhise helitöötluste riist- ja tarkvara. Heli salvestamine ja montaaž. Arvutihelitöötlus. Praktiline töö rakendusprogrammidega.

Mooduli läbimisega taotletakse, et õppija teab ja tunneb arvutihelisalvestamise riist- ja tarkvara, enamkasutatavaid helitöötlusprogramme, digitaalse heliga töötamise põhimõtteid ja parameetreid, digitaalse helitöötluste kasutamise algtõdesid ning oskab töödelda salvestatud materjali arvuti abil, töödelda helimaterjali, kasutades mitut liiki töötlusvahendeid ja -mooduseid, teha salvestatud materjali lõplikku kokkumängu.

9.	Midi-keskkond ja multimeedia alused	4
-----------	--	----------

Käsitletavad teemad: *MIDI*-keskkond. Multimeedium.

Mooduli läbimisega taotletakse, et õppija teab ja tunneb *MIDI* ajalugu ja tähtsust, *MIDI* olemust ja parameetreid, riistvaraliste ja tarkvarapõhiste *MIDI*-instrumentide eripära ja kasutamist, põhilisi multimeedia rakenduse põhimõtteid ning oskab talletada informatsiooni *MIDI*-keskkonnas, töödelda materjali *MIDI*-keskkonnas, kasutada *MIDI*-instrumente, koostada lihtsamaid veebipõhiseid multimeediarakendusi.

10.	Instrumendiõpetus	6
------------	--------------------------	----------

Käsitletavad teemad: Töö repertuaariga. Töö mängutehnikaga. Interpreedioskuste arendamine.

Mooduli läbimisega taotletakse, et õppija teab ja tunneb õpitava pilli aplikaaturireegleid, lihtsama raskusastmega repertuaari ning oskab mängida heliredeleid, mitmesuguse tehnikaga harjutusi ja etüüde, mängida eelnevalt ettevalmistatud eri žanrites, stiilides ja vormides repertuaari, arendada ja realiseerida terviklikult oma interpretatsioonilaseid muusikalisi võimeid.

11.	Pillide tundmine ja partituuri lugemise alused	3
Käsitletavad teemad: Pillide tundmine. Partituuri lugemine. Iseseisev töö repertuaariga.		
Mooduli läbimisega taotletakse, et õppija teab ja tunneb klassikalise orkestri pillide ajalugu, ehitust, häälestust, registrilisi ja tämbrilisi iseärasusi, dünaamilisi võimalusi, enamkasutatavaid mänguvõtteid, üldkasutatavat muusikalist terminoloogiat, eri stiilides ja žanrites muusikat ning oskab orienteeruda partituuris ja üksikpartiides, eristada koosseise, stiile ja žanreid.		
12.	Muusikateooria	8
Käsitletavad teemad: Muusikateooria alused. Harmoonia.		
Mooduli läbimisega taotletakse, et õppija teab ja tunneb muusika väljendusvahendeid, muusikaterminoloogiat, heli omadusi, noodivältusi ja nendevahelisi suhteid, helikõrguste tähistusi ja erinevaid noodivõtteid, erinevaid helilaade, kooskõlade struktuuri, muusika faktuuri liike ja lauseehituse aluseid, akorde ja nende funktsionaalseid suhteid, häältejuhtimise aluseid, harmoonia ja lauseehituse seoseid ning oskab sõnastada põhimõisteid, ehitada intervale, akorde ja laade, harmoneerida kirjalikult 8-taktilist diatoonilist meloodiat, mängida klaveril lihtsamat akordijärgnevust, analüüsida antud muusikalõigu harmooniat		
13.	Solfedžo	8
Käsitletavad teemad: Teoreetiline õpe. Praktiline õpe.		
Mooduli läbimisega taotletakse, et õppija teab ja tunneb laade, laadiastmete kulgemist ja funktsioone, intervale ja akorde, rütme ja meetrumeid, noodikirja aluseid, muusikalise kuulmise, mälu, intoneerimise ja rütmitude arendamise võtteid, ning oskab kirjutada 1-häälsel diktaati, kirjutada lihtsamat akordijärgnevust, laulda laade, intervale, akorde, solfedžeerida 1-häälsel harjutust ja transponeerimisega sekundi ulatuses.		
14.	Muusikalugu	7
Käsitletavad teemad: Öhtumaade muusikaajalugu varakristlikust muusikast kuni 18. sajandini. Öhtumaade muusikaajalugu 19. sajandil. Muusikaajalugu 19.–20. sajandi vahetusel, 20. sajandil ja tänapäevani. Ülevaade eesti muusikast, sh pärimusmuusikast.		
Mooduli läbimisega taotletakse, et õppija teab ja tunneb muusika loo üldisi arenguetappe, peamisi stiiliperioode ja nende tunnusjooni, tähtsamate žanrite ja vormide arengut, tähtsamaid esituskoosseise ja nende arengulugu, muusikaloo väljapaistvamaid heliloojaid ja nende loomingut, muusikaterminoloogiat, muusikaelu arengulugu ja iseärasusi erinevatel perioodidel, sh Eesti muusikalugu ning oskab kasutada muusikaloolisi teadmisi oma praktilises muusikutegevuses, orienteeruda oma eriala repertuaaris, end muusikaga seonduvatel teemadel suuliselt ja kirjalikult väljendada.		

Lisa 2
KINNITATUD
haridus- ja teadusministri 27. veebruari 2008. a määrusega
nr 16

	Helindaja eriala praktika lühikirjeldus	
Praktika liigid: Elava ettekande (<i>Live</i>) praktika. Stuudiopraktika. Praktika erialases töökeskkonnas.		
Praktika läbimisega taotletakse, et õppija teab ja tunneb helindus-, järelhelindus- ja salvestustehnikaid nii elava ettekande kui studio tingimustes, erinevusi elava ja studiohelindamise/salvestamise tingimustes ning põhimõtetes, helindamise/salvestamise töövõtteid ning -meetodeid teatris, filmis, TV-s ja kontserdil, helindus- ja salvestustöö kvaliteedinõudeid ning oskab antud tingimustes võimalikult kvaliteetselt heli digitaliseerida, salvestatud heli monteerida ja redigeerida, algtasemel kasutada helitöötuse riist- ja tarkvara, kokku mängida salvestatud ja töödeldud helimaterjali, põhjendada oma seisukohti kasutatud töömeetodi valimisel, suhelda interpretidega, arvestada kontserdi või salvestuskoha akustiliste iseärasustega.		

Lisa 3
KINNITATUD
haridus- ja teadusministri 27. veebruari 2008. a määrusega
nr 16

	Helindaja eriala lõpueksami lühikirjeldus	
Lõpueksami osad: Teoreetiline osa. Praktiline osa.		
Lõpueksami sooritamise taotletakse, et õppija teab ja tunneb helindamise ja heli salvestamise aluseid, kasutatavat riist- ja tarkvara, enamkasutatavaid helindamise ja salvestamise meetodeid ning oskab helindada ja salvestada elavat ettekannet, salvestada, järelhelindada ja viimistleda stuudiotingimustes, argumenteerida lõpptulemuse kujundamisel valitud meetodeid.		